

การระบาดของโรคหัดในพื้นที่นอกจังหวัดชายแดนใต้

ข้อมูล วันที่ 28 เมษายน 2568

กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค

โรคหัด เกิดจากเชื้อไวรัส Measles ติดต่อกับการไอ จาม หรือพูดคุยระยะใกล้ชิด แพร่กระจายได้ง่าย ระยะฟักตัว 7 – 21 วัน ผู้ป่วยจะมีอาการไข้ มีผื่นนูนแดง (maculopapular rash) น้ำมูกไหล ไอ ตาแดง ภาวะแทรกซ้อนที่สำคัญและรุนแรงคือปอดอักเสบและสมองอักเสบ ซึ่งเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตได้ โดยเฉพาะในเด็กเล็ก โรคหัดเป็นหนึ่งในโรคกำจัดกวาดล้างตามพันธสัญญานานาชาติ

ข้อมูลการเฝ้าระวังโรคหัด จากฐานข้อมูลโปรแกรมโรคกำจัดกวาดล้าง กรมควบคุมโรค ข้อมูลระหว่าง วันที่ 1 มกราคม – 28 เมษายน 2568 พบว่ามีรายงานผู้ป่วยไข่ออกผื่นหรือสงสัยหัดทั้งสิ้น 921 ราย พบผู้ป่วยที่ได้รับการยืนยันผลตรวจทางห้องปฏิบัติการโรคหัด 279 ราย และมีประวัติเชื่อมโยงทางระบาดวิทยา 18 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 0.45 ต่อแสนประชากร แนวโน้มจำนวนผู้ป่วยในภาพรวมลดลง โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 67.97 เป็นผู้ป่วยจากพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนใต้ อย่างไรก็ตามพบเริ่มมีการรายงานผู้ป่วยนอกพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนใต้เพิ่มมากขึ้น โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ร้อยละ 32.03 ซึ่งสูงกว่าการรายงานในปี 2567 (ร้อยละ 4.03) โดยพบผู้ป่วยในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร นครปฐม จันทบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา อ่างทอง ประจวบคีรีขันธ์ สุราษฎร์ธานี ระนอง สตูล ภูเก็ต และอุดรธานี ในจำนวนนี้เป็นรายงานในจังหวัดที่ยังไม่เคยพบผู้ป่วย ในปี 2567 ได้แก่ เชียงราย หนองบัวลำภู สระแก้ว ชัยภูมิ สุรินทร์ อ่างทอง และสระแก้ว

เมื่อพิจารณาการกระจายตามกลุ่มอายุพบว่าผู้ป่วยนอกพื้นที่ 4 จังหวัดได้ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้ใหญ่ คำนวณฐานอายุ 23 ปี (1 เดือน – 61 ปี) มีอัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง คือ 1 : 1.08 ผู้ป่วยมีสัญชาติไทยร้อยละ 92.47 และไม่ใช่สัญชาติไทย ร้อยละ 7.53 ส่วนใหญ่เป็นสัญชาติเมียนมา (11) รองลงมาคือ กัมพูชา (4) สหราชอาณาจักร (2) แคนาดา (1) เวียดนาม (1) เกาหลีใต้ (1) ฝรั่งเศส (1) โปแลนด์ (1) โดยผู้ป่วยที่ไม่ใช่สัญชาติไทยกระจายอยู่ในจังหวัด ดังนี้ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (6), จังหวัดสงขลา (3), ระยอง (2), ฉะเชิงเทรา (2), กรุงเทพฯ (2), สระแก้ว (1), อุดรธานี (1), สุราษฎร์ธานี (1), จันทบุรี (1), ภูเก็ต (1) และยะลา (1)

ปี 2568 (ข้อมูล ณ วันที่ 28 เมษายน 2568) พบเหตุการณ์ผู้ป่วยยืนยันหัดเป็นกลุ่มก้อน 8 เหตุการณ์ แบ่งเป็นพื้นที่ในจังหวัดชายแดนใต้ 4 เหตุการณ์ และนอกจังหวัดชายแดนใต้ 4 เหตุการณ์ ประกอบด้วยเหตุการณ์ระบาดในกรุงเทพ 2 เหตุการณ์ จังหวัดระนอง 1 เหตุการณ์ และสระแก้ว 1 เหตุการณ์ รวมทั้งมีรายงานผู้ป่วยต่างชาติที่เข้ามารักษาที่ประเทศไทย (imported cases) ในจังหวัดตราด 3 ราย และมีผู้ป่วยยืนยันและสงสัยที่อาจได้รับเชื้อจากต่างประเทศซึ่งเข้ารับการรักษาในจังหวัดสระแก้ว 7 ราย จากการตรวจสอบประวัติการได้รับวัคซีนป้องกันโรคหัด พบว่า ร้อยละ 80 ไม่มีประวัติได้รับวัคซีน ร้อยละ 50 มีการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วย และมีเหตุการณ์ของการอยู่ร่วมกันเป็นจำนวนมาก

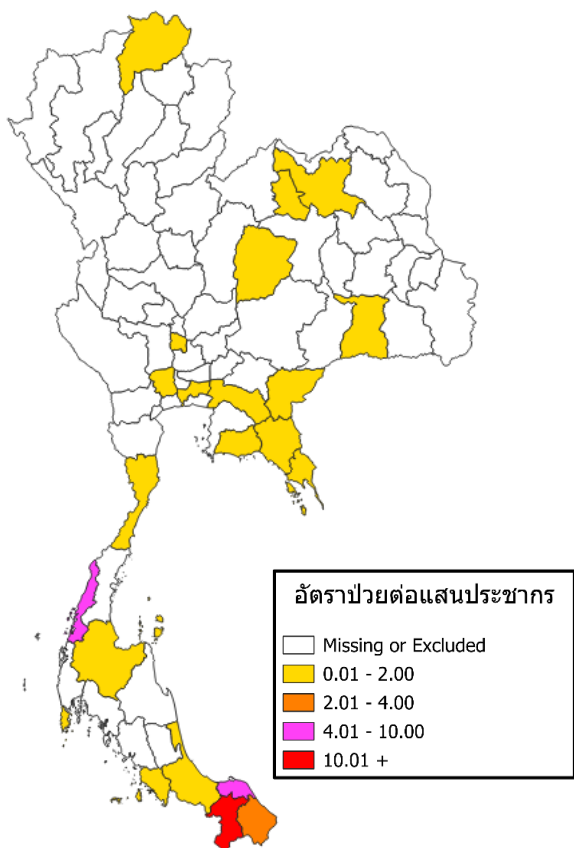
ข้อมูลจากการเฝ้าระวังสายพันธุ์เชื้อก่อโรคของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ พบว่า ในปี 2567 ถึง 28 เมษายน 2568 สายพันธุ์ที่พบในประเทศไทยส่วนใหญ่คือ สายพันธุ์ D8 อย่างไรก็ตามในปี 2568 พบสายพันธุ์ B3 เพิ่มมากขึ้น โดยมีรายงานผู้ป่วยติดเชื้อหัดสายพันธุ์ B3 ในจังหวัดจันทบุรี ตราด สุราษฎร์ธานี ซึ่งสายพันธุ์ B3 เป็นสายพันธุ์ที่ไหลเวียนอยู่ในประเทศเพื่อนบ้าน (เวียดนาม กัมพูชา) และพบการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรมของสายพันธุ์ B3 ในผู้ป่วยจังหวัดสระแก้ว นอกจากนี้ข้อมูลจากองค์การอนามัยโลก พบแนวโน้มการรายงานผู้ป่วยโรคหัดเพิ่มสูงขึ้นที่ประเทศเวียดนาม และกัมพูชา

สรุปและคำแนะนำในการป้องกันและควบคุมโรค

จากสถานการณ์ที่เริ่มพบผู้ป่วยนอกจังหวัดชายแดนใต้เพิ่มมากขึ้น ร่วมกับที่มีสถานการณ์การระบาดของโรคหัดในหลายประเทศรวมถึงประเทศเพื่อนบ้านของไทย จากการเฝ้าระวังพบมีรายงานผู้ป่วยที่มีประวัติเดินทางไปประเทศเพื่อนบ้านแล้วป่วย หรือผู้ป่วยจากประเทศเพื่อนบ้านเดินทางเข้ามารับการรักษาในประเทศไทย จึงมีความเสี่ยงที่อาจมีการระบาดของโรคได้ในทุกจังหวัด โดยเฉพาะ จังหวัดท่องเที่ยว และพื้นที่ชายแดน ดังนั้นจังหวัดที่มีความเสี่ยงดังกล่าว **จึงควรเพิ่มความเข้มข้นในการเฝ้าระวังโรคหัด หัดเยอรมัน** ตามมาตรฐานที่องค์การอนามัยโลกกำหนด พร้อมทั้งติดตามสถานการณ์โรคอย่างใกล้ชิด **เมื่อพบผู้ป่วยสงสัยโรคหัด ต้องมีการสอบสวนโรคเฉพาะรายหรือการระบาดเป็นกลุ่มก้อนอย่างเข้มข้น โดยเฉพาะประวัติการได้รับวัคซีนป้องกันโรคหัด ประวัติการเดินทางภายใน 21 วัน ประวัติการสัมผัสผู้ป่วย พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างเลือด** ส่งตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการ ภายใน 48 ชั่วโมง และเก็บตัวอย่าง Throat/nasal swab ส่งตรวจหาสายพันธุ์เพื่อให้ทราบแหล่งที่มาของเชื้อ รวมทั้งรายงานผู้ป่วยโรคหัด ผ่านฐานข้อมูลโปรแกรมโรคกำจัดกวาดล้าง (<https://appsdoe.moph.go.th/measles>) และทำการค้นหาผู้สัมผัสใกล้ชิดที่มีความเสี่ยงสูง เพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อต่อไป

รูปที่ 1 อัตราป่วยโรคหัด (ผู้ป่วยยืนยัน และผู้ป่วยเชื่อมโยงทางระบาดวิทยา) จำแนกรายจังหวัด

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม – 28 เมษายน 2568

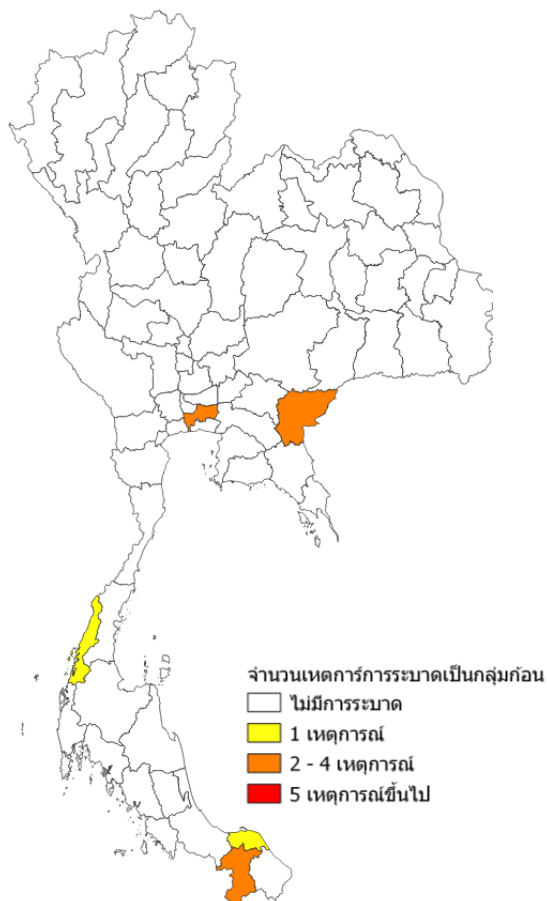

จังหวัด	อัตราป่วยโรคหัดต่อแสนประชากร 10 อันดับแรก
ยะลา	15.10
ปัตตานี	9.22
ระนอง	5.56
นราธิวาส	2.93
ประจวบคีรีขันธ์	2.79
สงขลา	2.32
สระแก้ว	1.79
สตูล	1.23
จันทบุรี	0.75
นครปฐม	0.66

*จังหวัดตราด มีรายงานผู้ป่วยจากต่างประเทศเข้ามารับการรักษาในประเทศไทย (imported case) 3 ราย

ที่มา: ฐานข้อมูลโปรแกรมโรคกำจัดกวาดล้าง

รูปที่ 2 สรุปจำนวนเหตุการณ์การระบาดเป็นกลุ่มก้อนของโรคหัด ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม – 28 เมษายน 2568

จังหวัด	จำนวนเหตุการณ์
ยะลา	2
กรุงเทพมหานคร	2
ปัตตานี	2
ระนอง	1
สงขลา	1

เรียบเรียงโดย ปรางณพิกษ์ วิหารทอง ภาวินี ดั่งเงิน
กลุ่มพัฒนาระบบเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาโรคติดต่อ
กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค